

Ayòbámi Adébéyò

Blijf bij me

Vertaald uit het Engels door Elvira Veenings

SIGNATUUR

2018

Voor mijn moeder, dr. Olusola Famurewa, die ons huis omtovert tot een wonderland waar elke kamer tot de nok toe is gevuld met boeken, in liefde en dankbaarheid.

En ter nagedachtenis aan mijn vader, Adebayo Famurewa, die ons zijn bibliotheek en erfgoed naliet. Ik mis je nog steeds.

DEEL I

1

Jos, december 2008

Vandaag moet ik deze stad verlaten om terug te gaan naar jou. Mijn koffers zijn gepakt en de lege kamers vertellen me dat ik een week geleden al had moeten vertrekken. Musa, mijn chauffeur, slaapt al sinds vrijdag elke nacht in het hokje van de bewaker, in afwachting van de dag waarop ik hem bij zonsopgang kom wekken om bijtijds te kunnen vertrekken. Maar mijn koffers staan nog steeds in de woonkamer te verstoffen.

Het meeste van wat ik hier had vergaard aan meubilair en elektronische apparaten heb ik, inclusief de armaturen, verdeeld onder de kapsters van mijn salon. Daarom lig ik al een week in bed te woelen en te draaien, zonder televisie om mijn slapeloze uren te verlichten.

Er wacht een huis op me in Ife, even buiten de universiteit waar jij en ik elkaar voor het eerst hebben ontmoet. Ik probeer het me voor de geest te halen, een huis dat niet veel verschilt van dit, met genoeg kamers voor een groot gezin: man, vrouw en een schare kinderen. Ik had willen vertrekken op de dag nadat mijn haardrogers waren ontmanteld. Het was de bedoeling geweest om eerst een week aan de slag te gaan, mijn nieuwe salon op te zetten en het huis in te richten. Ik wilde mijn nieuwe leven op de rit hebben voordat wij elkaar zouden weerzien.

Ik kan niet zeggen dat ik gehecht ben geraakt aan deze plek. Het handjevol vrienden dat ik hier heb gemaakt zal ik niet missen, de mensen die de vrouw niet hebben gekend die ik was voordat ik

hier kwam, de mannen die in de loop van deze jaren hebben gemeend dat ze verliefd op me waren. Zelfs de man die me vroeg zijn vrouw te worden ben ik waarschijnlijk al vergeten zodra ik de straat uit rijd. Niemand hier weet dat ik nog steeds met jou ben getrouwd. Ik vertel altijd slechts een deel van het verhaal: ik was onvruchtbaar en mijn man nam een andere vrouw. Niemand vroeg ooit door, dus heb ik niemand ooit iets over mijn kinderen verteld.

Ik wil hier al weg sinds de dood van de drie jongeren tijdens hun verplichte jaar sociale dienstverlening bij het National Youth Service Corps. Ik had al besloten om mijn salon en de juwelierszaak te sluiten, nog voordat ik wist wat ik zou gaan doen, voordat ik de aankondiging van de begrafenis van je vader ontving als een kaart om me de weg te wijzen. Ik heb de namen van de drie jongemannen uit het hoofd geleerd en ik weet van alle drie welke studie ze kort daarvoor hadden afgerond. Mijn Olamide zou ongeveer hun leeftijd hebben gehad; ook zij zou nu zijn afgestudeerd. Wat ik ook over hen lees, alles doet me aan haar denken.

Akin, ik vraag me vaak af of jij ook aan haar denkt.

Hoewel de slaap uitblijft, sluit ik elke nacht mijn ogen en komen stukjes van het leven dat ik achterliet bij me terug. Ik zie de gebatikte kussenslopen op ons bed, de burens en jouw familie die ik, blind als ik was, ook als de mijne beschouwde. Ik zie jou. Deze nacht zie ik het bedlampje dat ik een paar weken na ons huwelijk van je kreeg. Ik kon niet slapen in het donker en jij kreeg nachtmerries als we de tl-lampen aan lieten. Dit lampje was jouw oplossing. Je kocht het zonder me te vertellen dat je een compromis had gesloten, zonder me te vragen of ik een lamp wilde hebben. En terwijl ik de bronzen voet streelde en de bontgekleurde glazen kap bewonderde, vroeg je me wat ik mee zou nemen als er brand uitbrak in het gebouw. Zonder na te denken zei ik 'onze baby', ook al hadden we nog geen kinderen. Iets, zei jij, niet iemand. Maar je keek wat gekwetst omdat het, denkend dat je 'iemand' bedoelde, niet bij me was opgekomen om jou te redden.

Ik sleep mezelf uit bed en trek mijn nachtpon uit. Ik wil geen minuut langer verspillen. De vragen die je moet beantwoorden,

de vragen die me al meer dan tien jaar in een wurggreep houden, versnellen mijn stappen als ik mijn handtas pak en de woonkamer binnenloop.

Daar staan zeventien koffers klaar om in mijn auto te worden gezet. Ik blijf even staan om ernaar te kijken en ze stuk voor stuk na te gaan om te bedenken wat erin zit. Als hier brand uitbrak, wat zou ik dan meenemen? Daar moet ik over nadenken, want het eerste wat in me opkomt is niets. Ik kies de weekendtas die ik had ingepakt voor de begrafenis en mijn leren buideltas met gouden sieraden. Musa kan de rest van de bagage wel een andere keer ophalen.

Dit is het dan... een leven van vijftien jaar. Hoewel mijn huis niet in brand staat, neem ik alleen een zak met goud en een stel schone kleren mee. De dingen die ertoe doen zitten vanbinnen, weggestopt achter mijn borsten als in een graf, een plekje voor de eeuwigheid, mijn schatkist van de dood.

Ik stap naar buiten. De lucht is ijskoud, de zwarte hemel kleurt paars aan de horizon waar de zon opkomt. Musa staat tegen de auto geleund zijn tanden schoon te maken met een stokje. Hij spuugt in een beker als ik dichterbij kom en steekt de kauwstok in zijn borstzak. Hij doet het portier voor me open, en nadat we elkaar begroet hebben, ga ik op de achterbank zitten.

Musa zet de autoradio aan en gaat op zoek naar een zender. Hij kiest er een die de uitzending van de dag begint met het volkslied. De poortwacht zwaait als we de compound verlaten. De weg strekt zich voor ons uit, gehuld in een duisternis die overgaat in de dageraad en me terugbrengt naar jou.

2

Ilesha, vanaf 1985

Instinctief wist ik meteen dat ze op oorlog uit waren. Ik zag ze staan door de ruitjes in de voordeur. Ik hoorde hen praten. Ze hadden niet in de gaten dat ik al bijna een volle minuut aan de andere kant van de deur stond. Ik wilde hen niet binnenlaten, stiekem weer naar boven sluipen en gaan slapen. Als ze lang genoeg in de zon bleven staan, zouden ze misschien smelten in plassen bruine modder. *Iya* Martha's billen waren zo dik dat ze, als ze gesmolten waren, de betonnen traptreden naar onze voordeur volledig onder zouden zetten.

Iya Martha was een van mijn vier moeders, de oudste vrouw van mijn vader. De man die met haar mee was gekomen was *Baba* Lola, de oom van *Akin*. Ze hielden allebei hun rug gekromd tegen de zon en ze fronsten vastberaden, wat hun gezichten weerzinwekkend maakte. Maar zodra ik opendeed, staakten ze hun gesprek en glimlachten breed. Ik kon de eerste woorden die uit de mond van de vrouw zouden vallen raden. Ik wist dat het een overdreven vertoon zou zijn van een band die nooit tussen ons had bestaan.

‘*Yejide*, mijn dierbare dochter!’ *Iya* Martha grijnsde en legde haar vlezige, vochtige handen op mijn wangen.

Ik grijnsde terug en knielde om hen te begroeten. ‘Welkom, welkom. God moet vandaag wakker zijn geworden met zijn gedachten bij mij, dat moet het zijn. Hij bracht jullie hier,’ zei ik. Nadat ik hen naar de zitkamer had gebracht en ze allebei waren

gaan zitten, maakte ik nogmaals een halve kniebuiging.

Ze lachten.

‘Waar is je man? Treffen we hem thuis?’ Baba Lola keek de kamer rond alsof ik Akin onder een stoel had verstopt.

‘Jazeker, hij is boven. Ik zal eerst iets te drinken voor jullie halen en dan ga ik hem roepen. Wat kan ik voor jullie klaarmaken om te eten? Gestampde yam?’

De man wierp een blik op mijn stiefmoeder alsof hij dit deel van het script niet had gelezen tijdens de repetities voor het drama dat zich elk moment kon ontvouwen.

Iya Martha schudde haar hoofd. ‘We kunnen niet eten. Ga je man halen. We hebben belangrijke zaken met jullie te bespreken.’

Ik glimlachte, verliet de zitkamer en liep de trap op. Ik dacht dat ik wel wist welke ‘belangrijke zaken’ ze kwamen bespreken. Het was niet voor het eerst dat mijn schoonfamilie een delegatie op ons afstuurde om deze kwestie te bespreken. De bespreking hield overigens in dat zij het woord voerden en ik hen geknield aanhoorde. Intussen deed Akin alsof hij luisterde en aantekeningen maakte, terwijl hij in werkelijkheid een takenlijstje maakte voor de volgende dag. Niemand van deze reeks afgevaardigden kon lezen of schrijven en ze hadden ontzag voor degenen die dat wel konden. Het vervulde hen met trots dat Akin hun woorden opschreef. Soms, wanneer hij stopte met schrijven, mopperde degene die op dat moment aan het woord was dat Akin hem of haar niet respecteerde door niets op te schrijven. Meestal maakte mijn man zijn hele weekplanning tijdens die bezoeken, terwijl ik intussen vreselijke kramp in mijn benen kreeg.

De bezoeken irriteerden Akin, en als het aan hem lag, had hij allang tegen zijn familie gezegd dat ze zich met hun eigen zaken moesten bemoeien, maar dat wilde ik niet hebben. De lange discussies bezorgden me dan wel kramp in mijn benen, maar gaven me in elk geval het gevoel dat ik deel uitmaakte van zijn familie. Het was die middag voor het eerst sinds ik getrouwd was dat iemand uit mijn eigen familie me zo’n bezoekje bracht.

Op weg naar boven bedacht ik dat de aanwezigheid van Iya Martha betekende dat er een nieuw punt aangeroerd zou worden.

Ik had hun advies niet nodig. Mijn huis was prima op orde zonder 'de belangrijke zaken' die ze te bespreken hadden. Ik hoefde het hese stemgeluid dat Baba Lola tussen twee hoestbuien door uit zijn mond perste niet te horen, evenmin als ik de flits van Iya Martha's tanden wilde zien.

Ik dacht dat ik het allemaal al eens had gehoord en was ervan overtuigd dat mijn man er precies zo over zou denken. Tot mijn verbazing was Akin al wakker. Hij werkte zes dagen per week en sliep op zondag meestal lang uit. Maar nu ijsbeerde hij door de kamer toen ik binnenkwam.

'Wist je dat ze vandaag zouden komen?' Ik speurde zijn gezicht af naar de vertrouwde mix van afschuw en irritatie die dat gewoonlijk vertoonde bij het bezoek van zo'n delegatie.

'Zijn ze er al?' Hij bleef staan en kruiste zijn handen achter zijn hoofd. Geen afschuw, geen irritatie. De kamer begon benauwd aan te voelen.

'Wist je dat ze zouden komen? Waarom heb je me dat niet verteld?'

'Laten we maar naar beneden gaan.' Hij liep de kamer uit.

'Akin, wat is er aan de hand? Wat gebeurt er?' riep ik hem na.

Ik ging op het bed zitten, legde mijn hoofd in mijn handen en probeerde goed door te ademen. Zo bleef ik zitten tot ik hoorde dat Akin me riep. Ik ging naar hem toe, beneden in de zitkamer. Ik trok mijn gezicht in een glimlach, geen brede met ontblote tanden, niet meer dan licht opgekrulde lippen in de hoeken van mijn mond. Het soort dat zei: ook al weten jullie niets van mijn huwelijk, oudjes, ik ben blij, nee, extatisch, om alle belangrijke zaken te horen die jullie erover te zeggen hebben. Ik ben tenslotte een goede echtgenote.

Ik had haar aanvankelijk over het hoofd gezien, hoewel ze op de rand van Iya Martha's stoel zat. Ze was licht van kleur, geel als de binnenkant van een onrijpe mango. Haar dunne lippen waren ingekleurd met bloedrode lippenstift.

Ik ging tegen mijn man aan zitten. Zijn lichaam voelde stijf aan en hij sloeg zijn armen niet om me heen om me tegen zich aan te trekken. Ik probeerde te bedenken waar de gele vrouw ineens

vandaan was gekomen en heel even schoot het idiote idee door me heen dat Iya Martha haar, tot ze binnen was, verborgen had gehouden onder haar wikkelrok.

Baba Lola stak van wal: 'Vrouw van mijn neef, ons volk zegt dat wanneer een man iets bezit wat verdubbeld wordt, hij nooit boos zal worden, is het niet?'

Ik knikte met een glimlach.

'Wel dan, dit is je nieuwe vrouw. Er is een kind voor nodig om een ander kind naar deze wereld te lokken. Wie weet zal de grote koning in de hemel je gebeden verhoren dankzij deze vrouw. Zodra zij zwanger wordt en een kind krijgt, krijg jij er vast en zeker ook een,' zei Baba Lola.

Iya Martha knikte instemmend. 'Yejide, mijn dochter, we hebben er lang over nagedacht en veel nachten over geslapen, de familie van je man en ik. En je andere moeders.'

Ik sloot mijn ogen. Dadelijk zou ik wakker worden uit deze trance. Toen ik mijn ogen opendeed, zat de mango-gele vrouw er nog steeds, een beetje wazig maar toch. Ik was verbijsterd.

Ik had niet anders verwacht dan dat ze over mijn kinderloosheid zouden beginnen. Ik had mezelf bewapend met miljoenen verschillende glimlachjes. Verontschuldigende glimlachjes, armelik-glimlachjes, ik-laat-het-over-aan-God-glimlachjes... noem alle nepglimlachjes maar op die je nodig hebt om een middag door te komen met een groep mensen die beweren het beste met je voor te hebben terwijl ze met een stok in je open wonden porren, ik had ze allemaal paraat. Ik was er klaar voor om te horen dat ik iets aan de situatie moest doen. Ik had een verhaal verwacht over een nieuwe voorganger om te bezoeken, een nieuwe berg waar ik kon gaan bidden of een oude kruidendokter in een of ander afgelegen dorp of gehucht die ik moest raadplegen. Ik kwam uitgerust met glimlachjes voor mijn lippen, een gepaste zweem van tranen voor mijn ogen en gesnotter voor mijn neus. Bereid om de komende week mijn kapsalon te sluiten en op zoek te gaan naar een wonder, met mijn schoonmoeder op sleeptouw. Wat ik niet had verwacht, was een andere glimlachende vrouw in de kamer, een gele vrouw met een bloedrode mond die zat te glunderen als een jonge bruid.

Ik wenste dat mijn schoonmoeder hier was. Zij was de enige vrouw die ik ooit *Moomi* had genoemd. Ik zocht haar vaker op dan haar zoon. Zij was erbij geweest toen mijn kersverse permanent in een stromende rivier verdween door toedoen van een priester wiens theorie was dat ik was vervloekt door mijn moeder voordat ze stierf, enkele minuten nadat ze van mij was bevallen. Moomi was bij me toen ik drie dagen achtereen op een gebedsmat zat en woorden zong die ik niet begreep totdat ik op de derde dag flauwviel, wat een einde maakte aan wat een zeven-daagse vastenwake had moeten zijn.

Terwijl ik op een afdeling in het Wesley Guild Hospital lag bij te komen, hield ze mijn hand vast en vroeg me te bidden om kracht. Het leven van een goede moeder is moeilijk, zei ze, een vrouw kan een slechte echtgenote zijn, maar ze mag nooit een slechte moeder zijn. Moomi vertelde me dat ik voordat ik God mocht vragen om mij een kind te geven, eerst om de zegen moest bidden om voor dat kind te kunnen lijden. Ze zei dat ik er nog niet klaar voor was om moeder te worden als ik na drie dagen vasten al flauwviel.

Toen pas drong het tot me door dat zij niet was flauwgevallen op de derde dag, waarschijnlijk omdat zij al meerdere malen zo'n vastenwake had gedaan om God gunstig te stemmen ten behoeve van haar kinderen. Op dat moment kregen de lijnen rondom Moomi's ogen en mond een onheilspellende gloed, begonnen ze meer voor mij te betekenen dan tekenen van ouderdom. Ik voelde me verscheurd. Ik wilde datgene zijn wat ik nooit was geweest. Ik wilde moeder worden, mijn ogen laten stralen van geheime vreugden en wijsheid zoals die van Moomi. Maar al haar gepraat over lijden was angstaanjagend.

'Haar leeftijd komt niet eens in de buurt van die van jou.' Iya Martha boog zich naar me toe. 'Omdat ze je waarderen, Yejide, de familie van je man weet je op waarde te schatten. Ze hebben me verteld dat je een goede echtgenote bent in het huis van je man.'

Baba Lola schraapte zijn keel. 'Yejide, ik wil je prijzen, ik persoonlijk. Ik wil je bedanken voor alles wat je doet om ervoor te

zorgen dat onze zoon een kind achterlaat als hij sterft. Daarom weten we dat je deze nieuwe vrouw niet als een rivale zult zien. Haar naam is Funmilayo, en we weten, we vertrouwen erop, dat je haar als je jongere zus zult beschouwen.'

'Je vriendin,' zei Iya Martha.

'Je dochter,' zei Baba Lola.

Iya Martha tikte Funmi op haar rug. 'Oya, ga je *iyale* begroeten.'

Ik huiverde bij Iya Martha's verwijzing naar mij als Funmi's *iyale*. Het woord knetterde in mijn oren: *iyale*, eerste echtgenote. Het was een vonnis dat me bestempelde als niet genoeg vrouw voor mijn man.

Funmi kwam naast me zitten op de bank.

Baba Lola schudde zijn hoofd. 'Funmi, kniel neer. Twintig jaar nadat de trein zijn reis is begonnen, zal hij nog altijd op weg zijn naar het land dat voor hem ligt. Yejide ligt op alle mogelijke fronten op jou voor in dit huis.'

Funmi knielde neer, legde haar handen op mijn knieën en glimlachte. Mijn handen jekten om de glimlach van haar gezicht te slaan.

Ik draaide me om en keek Akin in de ogen, in de hoop dat hij op de een of andere manier geen deel uitmaakte van deze hinderlaag. Zijn blik hield de mijne vast in een stil pleidooi. Mijn toch al stijve glimlach glipte weg. Woede sloeg zijn vlamme hands rond mijn hart. Mijn hoofd bonsde, precies tussen mijn ogen.

'Akin, wist je hiervan?' Ik sprak in het Engels, waarmee ik de twee ouderen buitensloot. Zij spraken alleen Yoruba.

Akin zei niets, krabde alleen met een wijsvinger over de brug van zijn neus.

Ik keek de kamer rond, op zoek naar iets om me op te focussen. De witkanten gordijnen met blauwe passementen, de grijze bank, het bijpassende vloerkleed met de koffievlek die ik al een jaar probeerde te verwijderen. De vlek lag te ver uit het midden om door de tafel te worden bedekt, te ver van de rand om door de fauteuils te worden verborgen. Funmi droeg een beige jurk, dezelfde kleur als de koffievlek, dezelfde tint als de blouse die ik aanhad. Haar handen lagen net onder mijn knieën, krulden zich

om mijn blote benen. Ik kon niet verder kijken dan haar handen, niet verder dan de lange, golvende mouwen van haar jurk. Ik kon niet naar haar gezicht kijken.

‘Yejide, trek haar naar je toe.’

Ik wist niet wie er zojuist had gesproken. Mijn hoofd was warm geworden, werd steeds heter, naderde het kookpunt. Iedereen had die woorden kunnen uitspreken: Iya Martha, Baba Lola, God. Het kon me niet schelen.

Ik wendde me opnieuw tot mijn man. ‘Akin, wist je dit? Je wist ervan en durfde het mij niet te vertellen. Jij wist het? Verrekte klootzak. Na alles! Jij ellendige bastaard!’

Akin greep mijn hand voordat die op zijn wang belandde.

Het was niet Iya Martha’s woedende gil die mijn woordenstroom stuitte. Het was de tedere manier waarop Akins duim mijn handpalm streelde. Ik ontweek zijn blik.

‘Wat zegt ze?’ Baba Lola vroeg de nieuwe vrouw om uitleg.

‘Yejide, alsjeblieft.’ Akin kneepte in mijn hand.

‘Ze scheldt hem uit voor bastaard,’ vertaalde Funmi fluisterend, alsof de woorden te heet en te zwaar waren voor haar mond.

Iya Martha slaakte een kreet en sloeg haar handen voor haar gezicht. Mij hield ze niet voor de gek met haar vertoning. Ik wist dat ze zich stiekem zat te verkneukelen. Ze zou de andere vrouwen van mijn vader wekenlang in geuren en kleuren vertellen wat ze had gezien, zo vaak ze het maar wilden horen.

‘Je mag je man niet uitschelden, kindje. Hoe het er ook voor staat, hij is en blijft je echtgenoot. Wat wil je nog meer dat hij voor je doet? Heeft hij niet speciaal voor jou een flat voor Funmi gevonden, terwijl hij hier een groot huis heeft?’ Iya Martha keek de zitkamer rond en spreidde haar handpalmen om de grootte aan te duiden, voor het geval ik haar verwijzing naar het huis waarvoor ik elke maand de helft van de huur betaalde had gemist. ‘Jij, Yejide. Je moet je man dankbaar zijn.’

Iya Martha was opgehouden met praten, maar haar mond hing nog steeds open. Van dichtbij viel te ruiken dat die mond een ondraaglijke stank uitwasemde, als oude urine. Baba Lola had een stoel gekozen op veilige afstand van haar mond.

Ik wist dat ik moest knielen, mijn hoofd moest buigen als een schoolmeisje dat straf krijgt en moest zeggen dat het me speet dat ik mijn man en zijn moeder in één adem had beledigd. Ze zouden mijn excuses hebben aanvaard... ik had kunnen zeggen dat het de duivel was geweest, het weer, of dat mijn nieuwe vlechten te strak zaten en pijn deden aan mijn hoofd, waardoor ik mijn man wel moest beledigen waar zij bij zaten. Mijn hele lijf was zo stijf gespannen als een reumahand en ik kreeg het domweg niet voor elkaar om het bewegingen te laten maken die het niet wilde maken. Dus voor de eerste keer negeerde ik het misnoegen van een lid van mijn schoonfamilie en stond ik op toen ik moest knielen. Ik voelde me langer toen ik rechtop ging staan.

‘Ik ga het eten klaarmaken,’ zei ik, en ik dacht er niet over hun nogmaals te vragen wat ze wilden eten. Nu ze Funmi hadden voorgesteld, was het acceptabel voor Baba Lola en Iya Martha om iets te eten. Ik was niet bereid om voor ieder van hen iets afzonderlijks klaar te maken, ze moesten het doen met wat ik hun wilde voorschotelen. Dat werd bonenprut. Ik deed de drie dagen oude bonen die ik eigenlijk had willen weggooien door mijn vers gemaakte soep. Hoewel ik zeker wist dat ze zouden merken dat het niet helemaal goed smaakte, rekende ik op Baba Lola’s schuldgevoel, dat hij maskeerde met verontwaardiging over mijn gedrag, en op de vreugde die Iya Martha verborg onder haar uitingen van ontzetting, dat ze het zouden slikken. Om er zeker van te zijn dat ze mijn voedsel zouden eten, knielde ik neer om hun allebei mijn excuses aan te bieden. Iya Martha zei met een glimlach dat ze mijn eten geweigerd zou hebben als ik me als een straatkind was blijven gedragen. Ik verontschuldigde me opnieuw, en voor de goede orde omhelsde ik de gele vrouw; ze rook naar kokosolie en vanille. Ik dronk bier uit het flesje terwijl ik toekeek hoe ze aten. Ik vond het alleen jammer dat Akin niets wilde eten.

Toen ze mopperden dat ze de voorkeur hadden gegeven aan gestampte yam met groentestoof en gedroogde vis, negeerde ik de blikken van Akin. Op elke andere dag zou ik de keuken in zijn gegaan om yam te stampen. Die middag scheelde het weinig of ik

had tegen ze gezegd dat ze zelf hun yam mochten stampen als ze zo nodig yam wilden hebben. Ik slikte de woorden die brandden in mijn keel door met een slok bier en beweerde dat ik niet kon stampen omdat ik de vorige dag mijn hand had verstuikt.

‘Daar heb je anders niets over gezegd toen we hier aankwamen.’ Iya Martha krabbelde aan haar kin. ‘Je bood zelf aan om gestampte yam voor ons klaar te maken.’

‘Ze was het zeker vergeten. Gisteren had ze echt pijn. Ik heb zelfs even overwogen om met haar naar het ziekenhuis te gaan.’ Akin steunde mijn behoorlijk aperte leugen.

Ze schoven de bonen in hun mond als hongerige kinderen en drukten me op het hart om mijn hand in het ziekenhuis te laten controleren. Alleen Funmi perste haar lippen strak om de eerste hap bonen en keek me achterdochtig aan. Onze ogen ontmoetten elkaar en ze lachte naar me met een brede, roodomrande glimlach.

Nadat ik de lege borden had afgeruimd, verklaarde Baba Lola dat hij niet had geweten hoe lang het bezoek zou duren en daarom niet de moeite had genomen om met de taxichauffeur een tijdstip af te spreken om hen te komen halen. Hij ging ervan uit, zoals familieleden dat vaker doen, dat Akin het als zijn plicht zou zien om te zorgen dat ze thuiskwamen.

Al snel werd het tijd voor Akin om iedereen weg te brengen. Toen ik met hen meeliep naar zijn auto, rinkelde Akin met zijn sleutels in zijn broekzak en vroeg of iedereen het eens was met de route die hij wilde nemen. Hij wilde Baba Lola afzetten op Ilaje Street en vervolgens Iya Martha helemaal naar Ife rijden. Het viel me op dat hij zweeg over waar Funmi woonde. Nadat Iya Martha had beaamd dat de route die mijn man voorstelde de beste optie was, ontgrendelde Akin de portieren en kroop hij achter het stuur. Ik onderdrukte de neiging om Funmi’s *jheri*-krullen uit te rukken omdat ze naast mijn man op de stoel voorin glipte en het kussentje dat ik daar altijd had liggen op de vloer gooide. Met gebalde vuisten keek ik hoe Akin wegreed en me alleen achterliet in de wolk van stof die hij had opgeworpen.

‘Wat heb je ze te eten gegeven?’ brulde Akin.

‘Welkom terug, bruidegom,’ zei ik. Ik was net klaar met eten. Ik pakte de borden op en liep naar de keuken.

‘Weet je dat ze allemaal diarree hebben? Ik moest de auto langs de weg zetten om ze te laten poepen. Achter een struik!’ Hij liep me achterna de keuken in.

‘Wat is daar zo bijzonder aan? Sinds wanneer heeft je familie thuis een wc? Ze schijten toch altijd in de bosjes en op mesthoopen?’ tierde ik, en ik ramde de borden in de metalen gootsteen. Het geluid van brekend aardewerk werd gevolgd door een stilte. Een van de borden was doormidden gebroken. Ik streek met mijn vinger over de barst en voelde de pijn door mijn huid dringen. Mijn bloed drupte over de kartelrand.

‘Yejide, probeer het te begrijpen. Je weet dat ik je nooit pijn zou doen.’

‘Welke taal spreek jij? Hausa of Chinees? Ik begrijp je niet. Zeg eerst maar eens iets wat ik begrijp, meneer de bruidegom.’

‘Hou op met me zo te noemen.’

‘Ik noem je wat ik wil. Je bent nog altijd mijn man. Of ben je mijn man niet meer? Heb ik dat nieuws ook gemist? Moet ik de radio aanzetten of is het op de televisie? Staat het in de krant?’ Ik gooide het gebroken bord in de plastic afvalbak naast de gootsteen. Pas toen draaide ik me om om hem aan te kijken.

Op zijn voorhoofd glinsterden zweetdruppels, ze rolden over zijn wangen en verzamelden zich onder zijn kin. Zijn voet tikte de maat van een woeste melodie in zijn hoofd. De spieren in zijn gezicht bewogen zich op diezelfde maat, doordat hij zijn kaken op elkaar klemde en weer ontspande. ‘Je hebt me uitgescholden waar mijn oom bij was. Je hebt me beledigd.’

Ik schrok van de woede in zijn stem en werd spinnijdig. Ik had gedacht dat hij zo stond te trillen omdat hij zenuwachtig was, zoals meestal het geval was. Ik had gehoopt dat het betekende dat hij medelijden had, zich schuldig voelde. ‘Jij haalt een nieuwe vrouw dit huis binnen en dan ben jij kwaad? Wanneer ben je met haar getrouwd? Vorig jaar? Vorige maand? Wanneer was je van plan mij dit te vertellen? He? Jij...’

‘Zeg het niet, vrouw, zeg dat woord niet. Je hebt een hangslot nodig voor op je mond.’

‘Nou, omdat ik dat niet heb, zal ik het zeggen, jij verrekte...’

Zijn hand lag op mijn mond. ‘Oké, het spijt me. Ik kon geen kant uit. Je weet dat ik je nooit zou bedriegen, Yejide. Je weet dat ik dat niet kan, ik kan het niet. Met mijn hand op mijn hart.’ Hij lachte. Het was een gebroken, zielig geluid.

Ik sloeg zijn hand weg van mijn gezicht. Hij greep mijn vingers en wreef zijn handpalm tegen de mijne. Ik had zin om te huilen.

‘Je hebt een tweede vrouw genomen, je hebt haar bruidsschat betaald en op je knieën gelegen voor haar familie. Voor mij is dat bedrog.’

Hij legde mijn handpalm op zijn hart; het klopte snel. ‘Ik bedrieg je niet; ik heb geen nieuwe vrouw. Vertrouw me, dit is voor ons allebei het beste. Mijn moeder zal je niet meer lastigvallen over baby’s,’ fluisterde hij.

‘Onzin en flauwekul.’ Ik trok mijn hand weg en liep de keuken uit.

‘Mocht je je er beter door voelen: Funmi haalde de bosjes niet. Ze heeft haar kleren bevuild.’

Ik voelde me niet beter. Ik zou me heel lang niet beter gaan voelen. Zonder het te weten begon ik al los te raken, als een te haastig omgeknoopte wikkelrok die op de grond glijdt voordat de eigenaresse het in de gaten heeft.